

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. X-493 PAPILDYMO 25¹ STRAIPSNIU
IR 13, 19¹, 34, 36 STRAIPSNIŲ BEI ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO IR VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 6
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-19-1298) (19-6522(2))**

2019-08-14 Nr. NV-2376
Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas: Siekiant geresnės socialinės priežiūros kokybės ir prieinamumo, įtvirtinti socialinės priežiūros akreditavimą ir perduoti savivaldybėms akredituotos socialinės priežiūros finansavimą (vaikų dienos centrų finansavimo programos lėšas).

Dabartinė situacija:

- Pagal Socialinių paslaugų įstatymą savivaldybės atsako už socialinių paslaugų teikimo savo teritorijos gyventojams užtikrinimą, planuojamos ir organizuojamos socialines paslaugas, kontroliuojamos bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kokybę (13 str. 1 d.).
- Socialinės priežiūros (pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, laikino apgyvendinimo bei kt. paslaugos) teikimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, tačiau SADM (Socialinių paslaugų priežiūros departamentas) organizuoja projektų atrankos konkursus ir finansuoja vaikų dienos centrus (apie 350 centrų; 4,3 mln. eurų), taip pat per savivaldybės finansuojami socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai (Neįgaliečių reikalų departamentas, 322 NVO projektai, 4,7 mln. eurų). Dėl sudėtingų ir užsitęsiančių procedūrų (paraiškų vertinimas, ekspertų paslaugų pirkimas) neužtikrinamas nuolatinis ir tęstinis šias paslaugas teikiančių įstaigų finansavimas, kvalifikuotų specialistų įdarbinimas, neužtikrinamas paslaugos prieinamumas, tęstinumas ir kokybė.

Esmė, nauda: Siūloma:

- įpareigoti savivaldybes socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka akredituoti socialinių paslaugų įstaigų teikiamą socialinę priežiūrą ir informaciją apie šias įstaigas teikti Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS);
- sudaryti galimybes savivaldybėms tiesiogiai finansuoti akredituotą socialinę priežiūrą teikiančias socialinių paslaugų įstaigas (nustatoma, kad socialinė priežiūra finansuojama ne tik iš savivaldybių biudžeto, bet ir ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų, skirtų socialinių paslaugų programoms ir projektams įgyvendinti);
- patikslinti socialinės rizikos asmenų/vaikų sąvokas ir atsisakyti socialinės globos poreikio nustatymo likusiam be tėvų globos vaikui ar socialinę riziką patiriančiam vaikui metodikų (reglamentuoja Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas).
- suderinti Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškosios funkcijos formuluotę su Socialinių paslaugų įstatyme nustatyta savivaldybių kompetencija socialinių paslaugų srityje (t.y. nustatyti, kad savarankiškai savivaldybių funkcijai priskiriamas socialinių paslaugų organizavimas planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su NVO, bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kokybės kontrolė).

Socialinę priežiūrą siūloma akredituoti nuo 2020 m. sausio 1 d., SADM iki 2019 m. gruodžio 31 d. priimtų įgyvendinamuosius teisės aktus (akreditavimo tvarką; socialinės priežiūros teikimo reikalavimus; finansavimo tvarką (programą)), o nuo 2021 m. sausio 1 d. turėtų būti teikiama tik akredituota socialinė priežiūra.

Tikimasi, kad, įteisinus akreditavimą pagerės teikiamos socialinės priežiūros kokybė, bus paprastesnis socialinių paslaugų finansavimo mechanizmas, įvairaus pavaldumo socialinę priežiūrą teikiančios įstaigos turės vienodas galimybes gauti finansavimą teikiamai socialinei priežiūrai, pagerės socialinės priežiūros paslaugų prieinamumas.

Derinimas: Projektai be pastabų suderinti su Finansų ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija bei patikslinti įvertinus Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Viešųjų pirkimų tarnybos pastabas ir pasiūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas atitinka Vyriausybės programos siekius teikti aukštos kokybės socialines paslaugas.

Dalykinio vertinimo išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad įteisinama nauja socialinės paslaugų įstaigų teikiamos socialinės priežiūros akreditavimo sistema ir akreditavimo funkciją pavedama vykdyti savivaldybėms, siūlytina lydimajame medžiagoje plačiau pagrįsti siūlomą modelį, pateikti išsamesnės informacijos apie numatomą akreditavimo procesą ir finansavimo tvarką.

Aiškinamajame rašte teigiama, kad „Socialinių paslaugų priežiūros paslaugų departamentui nereikės kasmet vertinti projektų ir pasirašinėti sutarčių su projektų vykdytojais (pvz., vien vaikų dienos centrų finansavimo projektų teikėjų 2019 m. buvo daugiau nei 300), tačiau nepateikta informacijos, kiek konkrečiai sumažėtų administracinė našta Socialinių paslaugų priežiūros paslaugų departamentui ir kokie būtų administravimo kaštai vykdant akreditavimo funkciją savivaldybėse. Taip pat lieka neaišku, kaip keisis socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje organizavimas ir finansavimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad neatsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabą įstatyme nustatyti esminius socialinės priežiūros akreditavimo reikalavimus, taip pat pasigendama paaiškinimų dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos rašte iškeltų klausimų. Manytume, kad siūlomi socialinių paslaugų organizavimo pasikeitimai, numatomi įpareigojimai savivaldybėms turėtų būti plačiau pristatyti ir išdiskutuoti su savivaldybių atstovais.

Siūlome projektus **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti pagal šias ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt